

E. 14. num. 73.

1776, 2^e

9

DISSERTATIO INAUGURALIS IURIDICA
DE

VOTIS DVPLIO
MAIORIBVS

ad c. 40. X. de elect.

376

375

P. 375.

QVAM

EX DECRETO ET AVCTORITATE
ILLVSTRIS IURISCONSVLTORVM ORDINIS
IN ALMA LVDOVICIANA
PRAESIDE

D. IO. CHRISTOPH. KOCH

SER. HASS. LANDGR. A CONSILII INTIMIS
ACAD. GIESS. PROCANCELL. ET PROF. IUR. PRIM.
COM. PAL. CAES.

PRO

SVMMIS IN VTROQVE IVRE HONORIBVS
OBTINENDIS

AD D. MARTII CIDI CCCLXXVI.

H. L. Q. C.

PVBLICO EXAMINI

SVBMITTIT

AVCTOR

IOANNES ANDREAS SCHIEBELER

REV. CAPIT. HAMBVRGENSIS CANONICVS

GIESSAE

apud IOH. IACOB. BRAVN acad. typogr.

INCLYTAE
SACRI ROMANI IMPERII
LIBERAE REIPUBLICAE HAMBVRGENSIS
SENATVI SPLENDIDISSIMO
VIRIS
MAGNIFICIS
PERILLVSTRIBVS EXCELLENTISSIMIS
CONSVLTISSIMIS AMPLISSIMIS
CONSVLIBVS
SYNDICIS
SENATORIBVS
PROTONOTARIO
ARCHIVARIO
SECRETARIIS
PATRIAE PATRIBVS OPTIMIS
PATRONIS ET FAVORIBVS SVIS
INDVLGENTISSIMIS

HOC

INAUGURALE SPECIMEN

EA, QVA DECET, REVERENTIA

OFFERT

TANTORVM NOMINVM

CVLTOE PERPETVVS

IO. ANDREAS SCHIEBELER.

DISSERTATIO INAUGURALIS
IVRIDICA

DE
VOTIS DUPLO MAIORIBVS

ad c. 40. X. de elect.

§. I.

INSTITVTI RATIO.

Specimen inaugurale ad capeffendos
summos in vtroque iure honores da-
turus, de eiusmodi potiffimum tra-
ctationis meae argumento eligendo
cogitauit, quod & personae meae conueniret, & sua
sefe grauitate & quodammodo etiam nouitate rerum
peritis commendaret. Neque vereor fore, vt nego-
tium

A 3

tium hocce adeo pingui & rudi Minerua sim aggressus, vt, meis me optatis prorsus excidisse, prudentiores censere iure possint.

Quod enim ad prius momentum attinet: quale iuris thema eo, quod de *beneficiis ecclesiasticis*, horumque potissimum *prouisione* agit, Canonici, qui ego sum, rationibus aptior sit aut accommodatior, ego quidem nescio. Atqui si posterioris momenti rationem habeas: tantum quidem abest, vt, quam mihi inuestigandam sumsi, de *votis duplo maioribus* materia prorsus noua sit, a nemine adhuc ventilata; vt potius multorum iam studium occupauerit, per illustrem illam, intuitu successione in Archiepiscopatum *Coloniensem*, anno 1688. agitatum controuersiam prae multis aliis nobilitata. Interim disquisitio admodum est momentosa, vtpote cuius cardo vel tandem in genuina & satis tuta c. 40. X. de *electione* interpretatione vertitur. Habet praeterea res suas miras difficultates. Incredibile enim est, quot & quanta Canonistarum in determinando votorum numero opinionum sint diuortia; adeo, vt alius hoc alius aliud statuat, & nullus fere inter omnes inueniatur, qui causam e suis originibus deriuauerit, totamque quaestionem plene & accurate, potissimum autem accommodate ad varias species obuias dilucidauerit. Quibus ex tricis *Protestantes* Canonistae adeo sese non expedire valuerunt, vt spissioribus prope, quam *Catholici* nebu-

nebulis inuoluti videantur, in his tenebris vbique of-
fendant, raroque habeant, quibus caliginem dispellere
ab oculis possint. Alienus sum, dum haec affirmo,
ab omni criminationis aut acrioris censurae pruritu.
Experientia edoctus haec scribo. Legi atque perlegi
quotquot de hocce argumento prostant scripta prae-
stantiora tantum non omnia. Quid? quod affirmave-
rim, paene nullum eorum, quae huc pertinent, si
aliquatenus fuerit notabile, a me fuisse neglectum
aut praetermissum. Quando igitur potiores de hoc
argumento scriptores infra suo loco excitaturus sum,
ipse iudicare poteris L. B. quoad monitis meis fides
haberi possit, & quid ego in enodanda quaestione il-
la ardua praeter antecessores meos praestiterim.

Interim totam de *electione & postulatione*, quam
late patet, doctrinam in praesenti enucleare non
est in animo. In ea tantum sumus inquisituri, quae
in casu *concurrentis electionis & postulationis* circa *nu-
merum votorum* observanda sunt. Quae igitur de
electione & postulatione generatim idque brevissimis
sumus prolaturi, eam tantum ob causam praemitten-
da censuimus, vt, quae pro instituti ratione atque
ex professo de eadem in specie dicenda sunt, eo cla-
rius appareant, suaeque quasi conspici luce possint.

Quod reliquum est, si, quod facile fieri potuit,
hisce in lucubrationibus nostris humani quid sumus
passi,

passi, in re tam ardua errati veniam facile speramus nos esse impetraturos, ad eandem, vt aequum est, vicissim dandam parati. Meliora nos doceat, quicumque non temere a sententia nostra discesserit, & certo sibi persuadeat, nos animo id accepturos esse gratissimo.

§. II.

I.) ELECTIO ET POSTULATIO.

II.) BREVE ELIGIBILITATIS.

III.) CONFIRMATIO ET ADMISSIO.

Viae s. modi, quibus ordinarie beneficia ecclesiastica obtinentur, varii sunt, pro diuersa beneficii qualitate. Generatim hoc respectu beneficia diuidi solent in *electiua* s. *maiora*, & *collatiua* s. *minora*. Prouisio collatiuorum beneficiorum fit vel *collatione libera* s. *collatione in specie dicta*, vel *collatione non libera* s. *collatione ad praesentationem* s. *institutione*; prout beneficium *collatiuum* aut *libere collatiuum*, aut *patronatum* est. Sed de his nobis sermo plane non est. I) Redeamus ergo ad *electiua* beneficia, quorsum pertinent *dignitates ecclesiasticae* s. *praelaturae*. Horum beneficiorum particeps aliquis fit, vel per viam *electionis in genere sic dictae*, vel per viam *nominationis regiae*: quarum prior in *Germania*, in qua capitulis *metropolitancis*, *cathedralibus* & *monasticis libera Archiepiscoporum*,

rum, *Episcoporum & Abbatum* electio per *Concordata Germaniae* restituta est; posterior autem in quibusdam regnis & prouinciis, v. g. in *Hispania, Gallia, Belgio &c.* vsu seruatur.

Si igitur per suffragia capitularium s. electorum persona Praelati futuri designatur, *electio in genere dicta* adest, quae iterum in *electionem in specie dictam*, & in *postulationem* dispescitur, prouti subiectum suffragiis designatum *eligibilis* aut *postulabilis* persona est. *Eligibilis* dicitur, qui nullo impedimento canonico vere laborat, aut qui de impedimento, quo laborat, dispensationem ante electionis actum a *Pontifice* impetrauit, quale indultum *breue eligibilitatis* 2) vocare solemus, vi cuius persona ex *postulabili* iuris intellectu fit *eligibilis*. *Postulabilis* contra vocatur, qui impedimento canonico, tali quidem, cuius veniam superior & dare potest & solet, laborat & *breue eligibilitatis* non impetrauit. *Indignus* denique s. *impostulabilis* appellatur, qui tali impedimento laborat, cuius venia nec potest nec solet dari. Oritur impedimentum canonicum ex defectu qualitatis, quam lex in promouendis ad dignitates ecclesiasticas requirit. Designatio personae in Praelatum futurum per suffragia electorum facta, si illa *eligibilis* persona est, appellatur *electio in specie dicta*; & si *postulabilis* est, vocatur *postulatio* s. *electio extraordinaria*; 3) & suffragium ferentes in priori casu *eligentes in specie*, & in posteriori *postulantes* dicuntur.

B

Noli

Noli tamen credere, quod per *solam canonicam electionem* aut *postulationem* *provisio beneficii perfecta s. plena fiat*, sed vt *plenum effectum* sortiatur, ex *stilo Decretalium* in *casu electionis Superioris confirmatio*, & in *casu postulationis Superioris admissio*, accedere debet; nisi forté *Superior deficiat*, e. g. in *electione Pontificis & Praelatorum imperii immediatorum Evangelicorum*: vbi *sola electio* aut *postulatio canonica plenam provisionem* continet.

Ius *confirmandi electiones*, & *admittendi postulationes*, *Archiepiscoporum*, *Episcoporum & Abbatum immediatorum* in *Germania catholicorum* in *Concordatis Germanicae* concessum & *reservatum est Pontifici*; 4) *intuitu Praelatorum vero & Abbatum inferiorum s. mediatorum ius confirmandi & admittendi* penes *Episcopos*, seu eorum *Ordinarios*, est: nisi forsan *postulatus* impedimento laboret *Pontificis dispensationi reservato*, e. g. in *defectu natalium*; 5) quo *casu res ipsa loquitur*, *adeundum simul esse Pontificem*, vt *impedimenti veniam* det.

- 1) Si *plura scire desideras*, videbis *Dn. Praesidis Opuscula iuris canonici*, (Gieslæ 1774. 8.) in quibus *primas lineas provisionum beneficiorum ecclesiasticorum in genere* duxit. p. 99. seqq.
- 2) *Eiusmodi brevia eligibilitatis ad plures etiam praelaturas dari solent. Breve illud*, quod ab *INNOCENTIO XI. Duci Bavariae IOSEPHO CLEMENTI* anno 1688., *sede Metro-*
poli-

politica *Coloniensi* vacante, datum est, PEEFFINGERVS, PICHLERVS, REDN, MOSERVS, alique, locis infra citandis, exhibent. Exempli causa *Breue eligibilitatis* a CLEMENTE XI. Episcopo *Paderbornensi* FRANCISCO ARNOLDO anno 1705. indultum ex *actis* super electione *Monasteriensi* anno 1706. *Romae* impressis referimus.

CLEMENS PAPA XI.

Venerabilis Frater Salutem, & Apostolicam
Benedictionem.

Fraternitatis tuae in Nos, & Apostolicam Sedem Fides, & Devotio, ac eximia Pietas, & Religio, aliaque Virtutum merita, quibus omnium bonorum largitor te multipliciter insigniuit; Nos adducunt, vt te Apostolica benignitate libenter complectamur: Itaque te specialis fauore gratiae prosequi volentes, & à quibusuis Excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis Sententijs, Censuris, & poenis à Iure, vel ab Homine, quauis occasione, vel Causa latis; Si quibus quomodolibet inmodatus existis, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes; Supplicationibus tuo Nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, tibi, qui *Ecclesiae Paderbornensi* praesse dignosceris, vt ad alterutrum ex *Hildesimen.*, & *Monasterien. Ecclesijs*, ad quas dum pro tempore vacat, Electio personarum idonearum illis in Episcopos à Romano Pontifice pro tempore existente ad Electionem huiusmodi praeficiendam, ad Capitula, & Canonicos ipsarum Ecclesiarum, iuxta concordata

ta dudum inter Sedem Apostolicam, & Inclytam Nationem Germanicam inita, vel Priuilegia eis desuper respectiue ab eadem Sede concessa legitime spectare dignoscitur: etiam si illius gremio, ipsiusque Ecclesie Canonicus, ac iuxta illius Statuta, seu alias debite qualificatus non sis, nec ibidem vocem actiuam, aut passiuam habeas, ac praetactae Ecclesie Paderbornensi praesidis, *eligi liberè, & licitè valeas, ita ut Electio de persona tua in Episcopum Hildesimensem, vel Monasteriensem, sic seruatis alijs seruandis faciendae, valida, & efficax sit, ac tibi suffragetur, & suffragari debeat*, eumque Consensum illi praestare possis in omnibus, & per omnia, perinde, ac si de gremio Capituli, & Canonicus Ecclesie huiusmodi, & iuxta illius Statuta, seu alias debite qualificatus existeres, nec memorata Ecclesie Paderbornensi praesides, Apostolica autoritate, tenore praesentium concedimus, & indulgemus, ac tecum desuper opportune dispensamus, decernentes easdem praesentes litteras quouis praetextu, etiam ex eo, quod Capitula Ecclesiarum praetactarum, & quicumque alij interesse habentes, ad praemissa vocati non fuerint, nec illis consenserint, aut alias ex quouis Causa, etiam quantumlibet legitima, nullo vnquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae, aut alio quouis defectu notari, impugnari, inualidari, retractari, aut in controuersiam vocari posse, sicque in praemissis per quoscumque Iudices Ordinarios, & Delegatos, ac Sanctae Romanae Ecclesie Cardinales, etiam de Latere Legatos, & Apostolicae Sedis praetactae Nuncios, sub-

sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & autoritate iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis Autoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, non obstantibus præmissis, ac Apostolicis, & in Vniuersalibus Prouincialibusque, & Synodalibus Concilijs æditis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus pratactarum Ecclesiarum, & alijs quibusuis firmitate alia roboratis, Statutis, & Consuetudinibus, Priuilegijs quoque Indultis, & Litteris Apostolicis, eisdem Ecclesijs, earumque Præsulibus, Capitulis, & alijs personis, sub quibuscumque verborum tenoribus, & formis, ac cum quibusuis, etiam derogatorijs derogatorijs, alijsque efficacioribus efficacissimis, & insolitis clausulis irritantibusque, & alijs Decretis, in genere, vel in specie, etiam consistorialiter, seu alijs quomodolibet in contrarium præmissorum, concessis, confirmatis, approbatis, & innouatis; quibus omnibus, & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret; Tenores huiusmodi acti de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata exprimentur, & inserentur, præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alijs in suo robore permansuris ad præmissorum effectum hac vi-

ce dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die secunda Maij 1705. Pontificatus Nostri Anno V.

N. Oliuerius.

Inscriptio.

Venerabili Fratri Francisco Arnolfo
Episcopo Paderbornensi.

(Locus Annuli)
Piscatoris.)

- 3) *Postulatio* hæc opposita *electioni in sensu speciali sumtæ* vocari solet *solemnis*, a qua differt *postulatio simplex & minus solemnis*, qua electores implorant Superiorem, vt personam nullo quidem impedimento laborantem, eius tamen iurisdictioni subiectam, ad praelaturam admittat, e. g. si Religiosi ad Abbatiam alienam eliguntur. Finis huius postulationis est, vt Superior consentiat, personam, quæ suæ iurisdictioni subest, praelaturam, ad quam electa est, acceptare posse.
- 4) Singulari plane & notabili, qua nulli alii *Metropolitæ in Germania* eminent, prærogatiua Archiepiscopus *Salisburgensis* gaudet, vi cuius iure *confirmandi & admittendi*, non quidem quoad omnes *Episcopatus suffraganeos*, sed solum quoad *Episcopatus Gurcensem, Chiemensem, Secouiensem, & Lauanrinum* pollet. MEZGERVS in *historia Salisburgensi* lib. VI. p. 999. STEPHAN. RAVTENSTRAVCH in *Instit. iur. ecclæs. Germaniæ* T. I. §. 394.
- 5) c. 18. X. de *fil. presbyter.*

§. III.

§. III.

CASVS DIVERSI QUOAD NUMERVM SVFFRAGIORVM IN NEGOTIO
ELECTIONIS ET POSTVLATIONIS OCCVRRENTES.

VOTORVM DISTINCTIONES.

Antequam vltius progrediamur, non inutile erit, casus diuersos, qui, numero suffragiorum spectato, in electionis generatim sumtae negotio obuenire possunt, enumerare, eosque singulatim expendere, quo ipso futurae nostrae disquisitioni iusta ponetur methodus.

Igitur vel *vnus* candidatus adest, in quem *omnium* electorum vota conspirant, vel *plures* adsunt. Si prius, aut *eligibilis*, aut *postulabilis* est. Si posterius, aut *duo* adsunt candidati, aut *plures*. Si duo, vel vterque *eligibilis*, vel vterque *postulabilis*, vel vnus *eligibilis* & alter *postulabilis* est. Si plures, vel omnes *eligibiles*, vel omnes *postulabiles*, vel vnus alterue *eligibilis* & alius aliue *postulabiles* sunt.

Pro diuersis his casibus suffragia electorum esse possunt, vel *vnanimia* vel *diuersa*. *Diuersa* numerantur vel respectu habito ad *capitulum*, vel ad *singulos candidatos*. Si prius, vel spectatur *totum capitulum* vt *fundatum* & *ordinatum* est, i. e. tam quoad *praesentes*, quam *absentes*, electores, vel solum *capitulum* in negotio electionis *praesens*, seu vt *congregatum* est, i. e. soli capitulares in actu electionis *praesentes*, iure suffragii gaudentes.

In

In casu diuerforum votorum, vel aequalia sunt, vel inaequalia. Si inaequalia, vel maiora, vel minora. Si maiora vel duplo maiora vel simpliciter maiora.

Vota inaequalia, maiora & minora, talia esse possunt, vel respectu habito ad capitulum, vel ad singulos candidatos. Si prius, vota absolute; si posterius, respectiue talia dicuntur. Vota maiora absolute talia sunt quoque maiora respectiue talia: sed non indistincte vice versa. Si duo tantum candidati adsunt, tum quidem respectu vnus maiora, sunt quoque absolute maiora; sed quando plures, quam duo, finguntur adesse candidati, tum, si vnus maiorem votorum numerum habet, quam reliqui competitores omnes, vota quoque adsunt absolute maiora. At singulorum competitorum trium aut plurium suffragia esse possunt respectiue maiora, licet non sint absolute maiora. Idem valet de votis duplo maioribus. Vota vero aequalia respectu capituli, talia quoque sunt intuitu candidatorum, & v. v. Sumamus electores 24, ex quibus 13. eligunt Titium, & 11. Caium; aut 13. Titium, 8. Caium, & 3. Tullium. Titius habet vota absolute maiora. Si vero 12. eligunt Titium, 8. Caium & 4. Tullium, tum Titio suffragantur vota respectiue tantum maiora. Si 16. eligunt Titium, & 8. Caium; aut 16. Titium, 6. Caium & 2. Tullium, tum Titio fauent vota duplo maiora absolute talia. Si vero 14. eligunt Titium, 7. Caium & 3. Tullium, tum Ti-
tius

fius quidem habet vota duplo maiora respectiue talia, sed non duplo maiora absolute talia. Et sic porro.

§. IV.

FORMAE ELECTIONIS GENERATIM SVMTAE.

Quo autem recte intelligatur ad quam electionis formam nostra de numero votorum disputatio proprie pertineat, necesse est, vt varias electionis generatim sumtae formas canonicas repraesentemus, & ius, quod in qualibet earum circa numerum votorum obtinet, enucleemus. Tres vulgo numerantur formae s. viae s. modi eligendi vel postulandi, nempe per inspirationem, per compromissum & per scrutinium. 1) Electionem per sortes canones reprobarunt. 2)

- 1) c. 42. X. de elect. Ita omnes Canonistae. Sed displicet hoc GEORG. CHRISTOPH. NELLERO V. C. in *diff. I. de sacrae electionis processu* §. 5. n. 5. quae exstat in *Thesaur. iur. eccles.* ab ANTON. SCHMIDT edito T. II. p. 715. Verba NELLERI haec sunt: *Vulgo dicunt, tres esse formas scilicet per scrutinium, compromissum & inspirationem. Sed hoc non probatur ex cap. 42. Postquam enim ibi propositae erant duae formae, scrutini & compromissi, statim subiungitur: aliter electio facta non valet. Additur exceptio casus extraordinarii: nisi forte communiter esset ab omnibus, quasi per inspirationem absque vitio celebrata. Exceptio haec non facit formam tertiam, sed ab obseruatione duarum praescriptarum formarum capitulares absoluit. --- Sed res tanti non est momenti, vt litem illius causa NELLERO intendamus. Cui enim in mentem non venit peruulgatum*

C

gatum illud prouerbium: *in verbis sumus faciles, dummodo in re conueniamus.*

2) c. 3. X. de sortilegiis.

§. V.

ELECTIO S. POSTVLATIO PER INSPARATIONEM.

Electio per *inspirationem* vel *veram* vel *quasi* fieri dicitur. Electio per *veram inspirationem* vocatur, quae a vera & immediata reuelatione diuina proficiscitur: cuius exempla ex antiquitate recensere solent. Per *quasi inspirationem* electio peragi censetur, quando omnium suffragia vnanimi consensu a diuino quasi spiritu excitato in vnum conferuntur, nulla interueniente praeuia tractatione. 1) Nec in hac forma distinguitur, vtrum electa persona *eligibilis* sit, an postulabilis. Et cum *vnanimia* in vnum subiectum ferantur vota, frustra est de numero votorum disputare. Ceterum haec forma nostris temporibus neque vsitata, neque commendanda est. 2)

1) ANACLET. REIFFENSTVEL in *Iur. canon. vniuers.* lib. I. tit. 6. n. 46. seqq.

2) ZEGER. BERN. van ESPEN in *Iur. eccles.* P. II. tit. 21, c. 4. §. 9. --- Haec (electio per *quasi inspirationem*) hodie reuera rara est, & fere nostris temporibus inaudita; multumque dubito, an facile esset admitrenda & probanda, ne sub praetextu huiusmodi diuini impulsus, regulae electionum ab ecclesia praescriptae negligantur, & tumultuariis ac praecipitatis electionibus porta aperiatur. --- & Celebr. NELLERVS c. 1. --- In praxi non est tutum, quoad electiones, quae

quae confirmatione indigent, superiori laudare viam Spiritus sancti; parum enim erit, ut electio cesserit, propter tō absque vitio: esset autem vitium, si vel minimus aliquis aliquorum tractatus, nedum votorum conquestio, praecessisset.

§. VI.

ELECTIO S. POSTVLATIO PER COMPROMISSVM.

Secunda forma eligendi (§. 4.) per compromissum vocatur, quando unanimi capitularium consensu in vnum vel plures potestas eligendi ita transfertur, vt ab his designata persona, a toto capitulo electa censetur. 1) Compromissarii indefinite ad eligendum constituti, postulare aliquem non prohibentur: nisi hoc nominatim in compromisso sit exceptum. 2) Ceterum si in plures compromissum est, & compromissarii dissentiunt, maiora vota respectu compromissariorum habito, indistincte valent, siue eligibilis cum eligibili, siue postulabilis cum postulabili, siue eligibilis cum postulabili concurrat. 3) Itaque nec in hac forma opera & diligentia nostra in definiendo votorum numero consideratur.

- 1) c. 8. 21. 30. 32. & 52. X. de elect. c. 37. eod. in 6. c. 29. de reg. iur. in 6.
- 2) c. 30. X. de elect. c. 11. X. de renunciat. REIFFENSTVEL c. 1. lib. 1. tit. 5. n. 28. seqq. NELLERVS in *diff. de postulatione Praelatorum* §. 3. n. b. apud SCHMIDT in *Theaur. T. II. p. 746.*
- 3) c. 30. & 33. X. de elect. & omnes Canonistae. NELLERVS c. 1. p. 748.

C 2

§. VII.

§. VII.

ELECTIO S. POSTVLATIO PER SCRVTINIVM.

Tertia, eaque vſitatiffima, eligendi forma eſt per *ſcrutinium*, cum omnium praefentium capitularium vota ſolemniter & ſecundum modum in c. 42. X. de *elect.* praefcriptum dantur & colliguntur, vt iuſto eorum numero perſona in Praelatum promouenda deſignetur. Et haec *ſcrutinii* forma in diſquiſitione de *numero votorum*, ad quam nunc propius accedimus, ſemper intelligitur, quod ſemel monuiſſe ſufficiat.

§. VIII.

REGVLA GENERALIS DE IVSTO VOTORVM NVMERO IN CANONICA
ELECTIONE AVT POSTVLATIONE.

Vt *electio* aut *poſtulatatio canonice* peracta dici & per *publicationem electionis* aut *poſtulationis communem* actus abſoluti poſſit, inter alia requiritur, *iuſtum* adeſſe votorum numerum in *vnam* perſonam conſpirantium. Sed quot vota deſiderantur? *Regulam* tene: *Quemadmodum in aliis capituli negotiis maiora vota vincunt*, 1) ita quoque in *electionis* aut *poſtulationis negotio* maiora *totius praefentis capituli ſuffragia* in *vnam* perſonam non *indignam collata ſufficiunt*. 2) Si ergo in *ſcrutinio* nulli candidato *ſuffragantur maiora vota*, actus eſt *inutilis*, & *ſcrutinium nouum* inſtitui debet, donec *maiora emergant vota*.

Dixi

Dixi: *vota maiora*; vt sint quoque *saniora*, 3) id ad praesentem quaestionem non pertinet. Probe autem notes, ad existentiam *maiorum* votorum non praecise requiri, vt *integrum vnum* votum ultra semissem addit; e. g. capitulum praesens constat ex 16. electoribus, quo casu 9. suffragia efficiunt *maiora*; sed sufficit in *inaequali* electorum numero excessus *partis dimidiae vnus voti*: e. g. in casu 5. electorum, 3. vota; in casu 9. electorum, 5. vota; in casu 15. electorum, 8. vota erunt *maiora* &c. 4) Dixi porro: *vota maiora respectu totius capituli*. Ergo *absolute maiora* vota (§. 3.) i. e. quae plus, quam *semissem omnium* votorum efficiunt, requiruntur. 5) Igitur *vota maiora respectiue talia* (§. 3.) intuitu *singulorum plurium* competitorum computata, non concludunt, 6) nisi vbi id per specialem obseruantiam receptum est. 7) Exempli causa: Ex 16. electoribus Caio suffragantur 8., Titio 6. & Tullio 2. Adsunt quidem *maiora respectiue*, sed non *absolute talia*. Deinde per *capitulum praesens* intelligo illos capitulares praesentes, qui *in re suffragii* pro hac vice ex *causa speciali* non priuantur. Nam si eiusmodi casus adesset, illi capitulares, qui *ius suffragii* amiserunt, non computantur, sed ius eligendi penes *solos* reliquos capitulares *innocentes* est, & horum numerus in pluralitate votorum, si discrepant, determinanda vnice considerandus erit. Quae obseruatio insignem praebet vsum, vt infra (§. 10.) demonstrabimus. Dixi denique: *respectu capituli praesentis*, i. e.

ut congregatum, non ut fundatum vel ordinatum est,
 ita ut nec absentes, legitime quidem vocati, sed ne-
 que in propria persona, neque per procuratorem,
 quando hic admittitur, comparentes, connumerari de-
 beant. 8) Dixi denique: *in vnā personam non indi-*
gnam collata; nam indigno s. impastulabili, (§. 3.) vna-
nimia etiam suffragia nihil auxiliantur: imo indignum
scienter eligentes aut postulantes ius suffragii pro hac vi-
ce amittunt. 9). Postremo haud omittenda est *Cele-*
berr. NELLERI 10) obseruatio: *in omnibus iuris ca-*
nonici textibus nunquam occurrere casum, vbi tres aut
plures competitores adfuerint, sed semper mentionem fie-
ri duarum partium. Ratio, quam adiicit NELLERVS:
quia alterutra trahit ad se illos, qui nullam aliam ele-
ctionem fecerunt, neque vniuersalis est, neque solida.
 Et de eiusmodi attractione omnes silent canones. In
 eo causam latere mihi videtur, quia perinde est, si-
 ue duos siue plures candidatos adesse singas, semper
 enim numerus maiorum votorum computatur respectu
capituli praesentis; igitur si his vnus candidatorum in-
structus est, is vincit, siue reliqua minora vota in
vnū collata, siue in plures dispersa sint; aut si re-
spectu competitorum numerum votorum aestimare ve-
lis; si vnus candidatorum maiora adeptus est suffra-
gia respectu omnium competitorum, tum victor disce-
dit, siue vota minora vni faueant, siue pluribus. Ea-
 dem quoque argumentandi ratio valet in iis *singula-*
ribus casibus, vbi duplo maiora requiruntur, & vbi
minora

minora palmam ferunt; de quibus postea dicendi locus erit.

- 1) c. 1. X. de his quae fiunt a maiore parte cap. l. 19. D. ad municipal.
- 2) c. 10. 42. 48. 50. & 55. X. de elect. c. 23. eod. in 6.
- 3) c. 42. 57. X. de elect. Bene monent RAVTENSTRAVCHIVS c. l. §. 724. not. 3. Hodie si pars maior capituli in aliquem consentit, hoc ipso & sanior esse pars censetur, ne alioquin occasio detur litigiis, difficilem habituris exitum. Unde enim, utra pars sanior sit, semper discernas? --- & NELLERVS apud SCHMIDTIVM c. l. p. 717. Diutina praxis attendit maiora tantum vota, ne, si tam rigorosum sanioritatis examen fieret, longae lites suscitarentur. Et ita quoque alii Canonistae sentiant.
- 4) REIFFENSTVEL c. l. n. 139. NELLERVS c. l. p. 722.
- 5) c. 29. 42. 48. 50. 57. X. de elect. c. 23. eod. in 6.
- 6) c. 29. 48. & 50. X. de elect.
- 7) Notat ZYPAEVS in Anal. iur. pontif. lib. 3. tit. 11. in aliquibus capitulis sufficere maiora vota comparatione singularum partium minorum. At omnes Canonistae hanc obferuantiam ad illa capitula, in quibus viget, restringendam esse docent.
- 8) c. 19. 29. 48. de elect. Et haec est communis sententia. Solus, quantum scio, FRANCISCVS SCHMALZGRVEBERVS in iur. eccles. lib. 1. tit. 6. n. 49. contrarium statuit: at sine lege.
- 9) c. 40. 53. X. de elect.
- 10) NELLERVS apud SCHMIDT, T. II. p. 750.

§. IX.

§. IX.

EXCEPTIONES, VBI DUPLO MAIORA VOTA DESIDERANTVR.

Expofui & illuftraui *regulam*, fecundum quam is vincit, cui vota *maiora absolute* talia fauent. Aliquando vero nec *maiora* victoriam operantur, fed *duplo maiora* requiruntur. *Duplo* inquam *maiora* i. e. *duae tertiae* votorum *refpectu totius capituli praefentis*; aut quod idem eft in cafu *duorum* candidatorum, *alterum tantum* votorum *refpectu concurrentis* candidati; aut in cafu *trium pluriumue* candidatorum, *alterum tantum* votorum *refpectu omnium* reliquorum competitorum. (§. 3.) *Duplo maiora* vota in electione *Pontificis* victoriam confequuntur. 1) Idem quidam Canoniftae in electione *Abbatiffarum* ftatuunt: quamvis res non fit extra controuerfiam. 2) Denique *postulabilis* cum *eligibili* concurrentem demum palmam accipit, fi vota *duplo maiora* illi fuffragantur; 3) de quo cafu plura infra dicemus.

1) c. 6. X. de *elect.* c. 9. *cod.* in 6.

2) c. 43. de *elect.* in 6. REIFFENSTVEL c. l. n. 150. VITVS PICHLER. in *iur. canon.* lib. I. tit. 6. n. 78. & omnes Canoniftae ad *tir. X. de elect.*

3) c. 40. X. de *elect.*

§. X.

EXCEPTIONES, VBI MINORA VOTA VINCUNT.

Regulariter partis *capituli maioris* fententiam praevaleare diximus, (§. 8.) Sed aliquando *minor pars* vincit. *Vni-*

Vnicum ego tantum admitto casum, nempe: si *eligibilis* cum *postulabili* concurrat, & huic vota *duplo* *maiora* non fauent, ille vero *ultra* *vnam* *tertiam* *votorum* totius capituli praesentis habet. 1) Quam *speciem* *infra* *vberius* tractabimus. Casus alios exceptos, quos *Clariss.* NELLERVS 2) adduxit, ego non agnosco. Sunt hi: a) Si pars *maior* scienter elegerit aut postulauerit *indignum*; 3) b) Si pars *maior* talem elegerit, qui debuisset *postulari*; 4) c) si pars *maior* *postulato* dedisset *administrationem* ante *postulationis* *admissionem*. 5) Non quidem *diffiteor*, quod haec *exceptiones* iis forte *arridere* queant, qui quasi per *nebulam* *rem* *adspiciunt*. At si *intentis* *oculis* has *exceptiones* *intuemur*, atque de iis *subtiliter* & *explorate* *iudicamus*, in *fumum* *abeunt*. Nimirum in *tribus* *illis*, a NELLERO *relatis*, casibus pars capituli *nocens* *iure* *suffragii* *pro* *hac* *vice* *priuatur*, *iure* *eligendi* *penes* *solos* *innocentes* *remanente*. Ergo in *computando* *iusto* *votorum* *numero* non *respiciendum* *ad* *partem* *capituli* *nocentem*, *sed* *ex* *numero* *innocentium* *capitularium* *definiendum* *est*, *utrum* *adsint* *maiora* *respectu* *capituli* *praesentis* *innocentis*, quippe quod *solum* *iure* *eligendi* *nunc* *gaudet*. (§. 8.). Vincit itaque, quae antea erat, *minor* *capituli* *pars*, non quae *minor*, *sed* *qua* *pars* *nunc* *maior*, *imo* *euenire* *potest*, *ut* *nunc* *minoris* *partis* *vota* *constituant* *unanimitiam*. e. g. si 16. capitulares scienter elegerunt *indignum*, & 8. *dignum*. In hoc casu *ius* & *potestas* *capituli* *remanet*

D

penes

penes 8. capitulares *innocentes*, & ab his electus *vnanimibus* capituli totius suffragiis designatus videtur. Et ex his principiis maioris momenti quaestiones, quas NELLERVS 6) indecisas relinquit, facile deciduntur. Si enim *non omnes* partis maioris *nocentis* capitulares delictum participant, aut si reliqui *innocentes* capitulares vota sua in *plures* disperferunt personas, tunc semper ad id respiciendum est, vtrum pro numero omnium *innocentium* capitularium suffragia *maiora* in *vnam* personam conspirent, an, in casu quo *postulabilis* cum *eligibili* concurrat, illi faueant *duplo maiora*, vel hic *ultra vnam tertiam* habeat? Quod si horum neutrum est, nulla pars vincit, sed *nouum scrutinium* a capitulo *innocente* institui debet. e. g. Ex 12. capitularibus 10. postulauerunt *indignum*, & ex his 6. scienter, 4. ignoranter, reliqui autem 2. elegerunt *dignum*. Actus plane inutilis est. Similis est hic casus: Ex 12. capitularibus 7. postulauerunt *indignum*, & ex his 4. scienter, 3. ignoranter, ex reliquis 3. elegerunt Titium, 2. Caium. Nam *innocentes* capitulares sunt 8., ergo neque Titio neque Caio fauent *maiora*. Porro: ex 17. capitularibus 9. postulauerunt *indignum*, & ex his 7. scienter, 2. ignoranter, 6. postulauerunt *dignum*, & 2. elegerunt *dignum*. *Dignus* ille *postulatus* habet quidem *maiora*, sed non *duplo maiora*, & *electus dignus* non habet *ultra vnam tertiam*. Ergo totus actus est inutilis. Sed sumas: ex 12. capitularibus 9. postulauerunt *indignum*, & ex his 7. scienter, 2. igno-

2. ignoranter; reliqui 3. elegerunt Titium; quo casu Titius vincit, quia maiora habet vota. Et sic in similibus

1) c. 40. X. de elect.

2) NELLERVS apud SCHMIDT T. II. p. 718.

3) c. 40. & 53. X. de elect.

4) c. 22. X. de elect.

5) c. 23. X. de elect.

6) Pontifex in c. 40. X. de elect. ita decreuit: *nisi forsan omnes, aut maior pars postulantium praesumptione damnabili, postulauerint scienter indignum, ut hac vice merito debeant eligendi seu postulandi potestate priuari. Et hoc quoque casu electionem confirmes, si eam de persona idonea constiterit celebratam.* Ad haec verba in hunc modum commentatur NELLERVS apud SCHMIDT. T. II. p. 751. *Non est difficultas, si omnes, propter regulam communem, qua vis Capitularis remanet penes solos innocentes. At cur, si maior pars postulantium scienter elegisset indignum, minor cum ea punietur amissione vocis? Nonne delicta suos tenere debent authores, & capita singula, neque in delictis maior pars capituli trahit ad se minorem? Ita est. Textus cit. non facit ius, aut regulam in thesi, & pro quouis casu, sed in hypothesi illius capituli minor postulantium pars ita erat debilis, ut, licet ei saluum mansisset ius eligendi de nouo, pars altera pariter innocens nihilominus semper fecisset maiora.* Hypothesin vero illam sic statuit PANORMITANVS: in electione illa Constantinopolitana electores erant 16., postulantes ad plus erant 32., tunc, si maior pars horum scienter postulasset impostulabilem, non potuerunt ignoranter postulantes esse

ultra 15., quia scienter postulantes ad minus fuissent 17., ut figuretur maior pars de 32. Sed 15. vincuntur a 16., si 15. eligant, & eo amplius si postulent. Ita sane ad hypothese[m] illius capituli particularem sumenda sunt verba INNOCENTII III., ne delabamur in absurda. Quid enim, si canonici fuerint 12., 10. indigne postulauerint, & ex his 6. scienter, 4. ignoranter, 2. vero elegerint dignum? An confirmabitur hoc casu electio duorum, qui de sex innocentes unam solam tertiam efficiunt? Item: sint uniuersim 40., unus solus elegerit, reliqui 39. postulassent indignum; & inter hos 21. scienter, 19. ignoranter: an unius solius electio confirmabitur, ita, ut illis 19. contra communes iuris regulas praeponderaret unus? Talem exorbitantiam non videtur uno patetorum illorum verborum icu[m] introducere voluisse acquirimus INNOCENTIIVS.

§. XI.

CASVS SPECIALES RECENTENTVR.

I. SI VNVS CANDIDATVS ADEST.

His, uti credimus, pro instituti nostri ratione, factis expositis, nihil nos impedit, quo minus ad casus speciales, in §. 3. recensitos, progrediamur. Et primo quidem, si omnes capitulares uni suffragantur, tum sane victoria nihil difficultatis habet, siue candidatus sit eligibilis, siue postulabilis.

§. XII.

II. SI DVO AVT PLVRES CANDIDATI ADSVNT EIVSDEM QUALITATIS.

Deinde si plures adsunt candidati eiusdem qualitatis, tum, siue duo sumas, siue plures, & siue eligibiles

les cum eligibilibus, siue postulabiles cum postulabilibus concurrant, regula (§. 8.) vim suam tuetur, isque victor existit, cui vota absolute maiora fauent. I)

1) Et de eo nullus dubitat *Canonista*. Nec contrarium in casu, quo *postulabilis* cum *postulabili* concurrit, ex c. 3. X. de *postulat. praelat.* elici potest. EMANVEL. GONZALEZ. TELLEZ. in *Commentar. in Decretal.* ad c. 3. de *postul.* HENR: C. WAGNERECK in *Commentar. exeget. SS. Canonum* ad c. 3. X. de *postul.*

§. XIII.

III. SI DVO AUT PLURES CANDIDATI DIVERSAE QUALITATIS CONCURRUNT.

Denique si plures concurrunt *diuersae qualitatis* candidati, siue duo, siue tres &c., & siue unus *postulabilis* cum pluribus *eligibilibus*; siue unus *eligibilis* cum pluribus *postulabilibus*, siue plures *eligibiles* cum pluribus *postulabilibus* concurrant, tum vel de *postulabili*, vel de *eligibili*, palmam accepturo, & quot *suffragiis* ornatus esse debeat, sermo est. At quot in hoc casu vota requiruntur, vt vel *eligibilis*, vel *postulabilis*, victoriam reportet? Haec nobilis quaestio nos ad grauissimas *Canonistarum* controuersias ducit. Antequam vero fautores cuiusque sententiae nominatim in scenam producamus, & quae pro qualibet pugnant, rationes expendamus, necesse omnino est, vt *legem*, quae quasi fundus vnicus huius controuersiae est, oculis lectorum subiiciamus, & facta s. species, quae

quae contigerunt, repraesentemus, quo eo solidius & tutius arbitrari quilibet possit.

§. XIV.

CAPITVLVM XL. X. DE ELECTIONE.

Legem, quae de concursu electionis & postulationis, & de iusto votorum numero in eiusmodi concursu necessario, disponit, in toto corpore iuris canonici habemus unicam, epistolam nempe decretalem INNOCENTII III., relatam in c. 40. X. de elect. vbi ita sonat: 1)

INNOCENTIVS III. *Magistro Maximo Notario nostro*
(ann. 1212. Signia Constantinopolim)

Scriptum est in Apocal. Ioan. quod in medio (sedis) & in circuitu sedis erant quatuor animalia: (&c.) (& infra) Sane ad hanc ecclesiam, scilicet Constantinopolitanam, duo animalia sunt vocata, vtrinam plena oculis, & alas habentia senas, videlicet (ven. fr. n.) Eradiensis archiepiscopus, & (dil. fil.) Plebanus sancti Pauli de Venetiis, sicut per procuratores tam postulantium Archiepiscopum, quam eligentium Plebanum fuit propositum coram nobis: (& infra.)

Verum quia de his, quae per assertionem partium in iudicium deducta fuerant, nobis non potuit fieri plena fides; quamuis super his, quae de numero dicta sunt postulantium, per quoddam instrumentum publicum, nec non per confessionem procuratoris aduersae partis in iudicio (quidem) factam, sed postea reuocatam, pars altera assereret suam intentionem esse fundatam: causam discretionis tuae duximus committendam.

dam, per apostolica scripta mandantes, quatenus super his & aliis inquiras diligentissime veritatem, de meritis electi & postulati apud Venetias, ubi nati fuerunt, & diutius conuersati. De studiis autem eligentium & postulantium, & omnibus generaliter, quae causam possunt instruere apud Constantinopolim, ubi huiusmodi postulatio & electio celebratae fuerunt, & si partes consenserint, procedas hoc modo, ut si constiterit de mutuo conuenisse consensu, quod ad electionem patriarchae septem admitterentur praepositi, siue per seipsos, siue per alios, & duo alii ex parte vniuersitatis pro caeteris conuentualium ecclesiarum praelatis, totique tunc temporis conuentuales ecclesias habuisse praelatos, quod cum septem praepositis & inueni canonicis, quos quidem canonicos constat in postulatione praefati archiepiscopi conuenisse, duplo maiorem facerent numerum, quam sexdecim electores Plebani, tu vice nostra postulationem admittas: nisi probatum fuerit, postulato aliquid obuiare de canonicis institutis, quod promotionem ipsius debeat impedire, ac Plebani electione cassata, ipsum archiepiscopum absolvas a vinculo, quo Eradiens. ecclesiae tenetur, concedendo ipsum Constantinopolitanae ecclesiae in pastorem. Quod si ad faciendum duplo maiorem numerum simul omnes praedicti minime sufficerent; siue dignus siue indignus fuerit postulatus; tu postulatione repulsa, electionem plebani auctoritate nostra confirmes: dummodo nihil obstat eidem, quod ipsum tanto praesulatu reddat indignum.

Si vero numerus postulantium inuentus fuerit duplo maior, quemadmodum praedictum est, & persona postulata re-
 perta fuerit indigna; ut tam postulationem, quam electionem non differas reprobare: nisi forsan omnes, aut maior pars postulantium, praesumptione damnabili, postulauerint scienter indignum, ut haec vice merito debeant eligendi seu postulandi
 pote-

potestate priuari. Et hoc quoque casu electionem confirmes, si eam de persona idonea constituerit celebratam.

- I) Hanc epistolam non demum RAYMUNDVS, sed ipse iam INNOCENTIUS, in cuius Decretalium collectione *secunda*, ab ANTONIO AVGVSTINO in *Collect. antiq. Decretalium* edita, exstat, omiſſis & reſecatis alioſiſ & ſuperfluis aliis oculis, quibus epistoſa luxuriabatur, abbreviauit. Integram exhibet STEPHANVS BALVZIVS in *Epistoſarum INNOCENTII III. lib. XV. n. 156. Tom. II. p. 672. ſeqq.* & GONZALEZ *Commentar. in Decret. T. I. p. 336.* Ne taedium lectoribus creemus, *longam* nanc epistoſam exhibere integram nolumus. Quid enim iuat, ſi ſcias, ex INNOCENTII III. ſententia per illa quatuor animalia in *Apocalypſi* quatuor patriarchales eccleſias, *Alexandrinam, Antiochenam, Ieroſolymitanam & Conſtantinopolitanam* deſignari? *Historia ſiris Conſtantinopolitanae* abunde patet ex ipſo textu. conf. ANTON. DADIN. ALTESERRA in *Commentario ad Decretales Innocentii* p. 98. ſeqq. & GONZALEZ c. l.

§. XV.

DVBIA CONTRA HANC EPISTOLAM DECRETALEM MOTA.

Diſſimulandum autem non eſt, epistoſam hanc decretalem variis premi difficultatibus. Obiici enim ſolet, I. epistoſam illam non continere *ius commune* in omnibus caſibus ſimilibus obſeruandum, ſed ſpecialem tantum conſtitutionem, pro caſu illo *Conſtantinopolitano* particulari; II. deſiſionem INNOCENTII fundari poſſiſimum in *conſenſu electorum*, qui ſimul poſtulationem & electionem ſuperiori praefentarunt, atque eo ipſo

ipso consentire cententur, vt vel postulatio ipforum admittatur, vel aliorum electio confirmetur; secus vero esse, si vtraque pars suae electioni & postulationi insistat, ac illa confirmationem electionis, haec vero admissionem postulationis, quasi de iure debitam, vrgeat; hoc enim casu, reiecta electione minoris partis, admittendam esse maioris partis postulationem; idque probare verba textus: *si partes consenserint --- si constiterit de mutuo conuenisse consensu.* III. epistolam hanc INNOCENTII III. de anno 1212. sublatam esse per c. 42. X. de elect., quod generalem regulam statuit: *maiora vota absolute talia vincere in quavis electione & postulatione;* IV. cap. 40. cit. in Germania non valere, cum anno 1456. in Archiepiscopatu Treuirensi casus adfuerit; in quo postulabilis, qui saltem maiora vota habuerit, eligibilem vicerit, & a Pontifice admissus sit. 1)

Sed has obiectiones omnes vno istu prosternt constans Romanae curiae praxis, iuxta quam in obuenientibus casibus secundum cap. 40. X. de elect. decisio facta est, idque etiam in Germania valere, recentioris aetatis exempla in §. 17. alleganda probant. Deinde respondetur, ad I. de vi & valore generali cap. 40. cit. corpori iuris canonici iussu GREGORII IX. inserti frustra disputari; ad II. verba textus: *si partes consenserint,* hunc tantum sensum habere, vt partibus, quoad decisionem causae, Commissarium recusare liceat; illa vero verba: *si constiterit de mutuo conuenisse consensu,* indubie

dubie intelligenda esse, de septem Praepositis & aliis extraneis, qui non erant de capituli gremio, in negotio electionis ad ius suffragii admittendis; ad III. cap. 42. cit. non loqui de casu concurrentis electionis & postulationis, & legem generalem posteriorem non derogare legi priori speciali; & cum iam dudum ante cap. 40. per regulam generalem omnibus capituli actibus praescriptam fuerit constitutum: in electionibus vincere vota maiora: ab hac vero regula, quae prius existerit, exceptio in cap. 40. cit. facta sit, omnino dicendum esse, saluam mansisse exceptionem, licet per legem posteriorem generalem renouata sit regula; ad IV. casum Treuirensis male huc trahi, quia tunc non praesentata fuerit Papae una cum postulatione electio; sed, postquam postulantes prima vice nequieverint concordare cum eligentibus, tandem utraque pars consenserit in compromissum; Compromissarii vero unanimiter postulauerint IOANNEM, DIETHERO non iuxta eum electo. 2)

1) Post Glossam ita sentiunt PAUL. LAYMANN in Quaes. can. de Praelat. eccles. qu. 7. PETR. MART. FASSERINVS in rr. de elect. c. 24. qu. 15. ERNIC. PIRHING in Iur. can. lib. 1. tit. 5. n. 18. LYDOV. ENGEL. in Colleg. iur. can. lib. 1. tit. 5. n. 6.

2) VITVS PICHLERVS in iure canon. practice explicato P. I. p. 31. seqq. ANACLET. REIFENSTVEL c. 1. lib. 1. tit. 6. n. 157. seq. PLACIDVS BÖCKHN in Commentar. in ius canon. lib. 1. tit. 5. n. 41. seqq. FRANCIS. SCHMIEER in Iurispr. can. civil. T. I. p. 373. NELLERVS apud

apud SCHMIDT, T. II, p. 748. & omnis fere Canonistarum cohors.

§. XVI.

RATIONES HVIVS DECRETI.

Quod ad rationes, quibus hoc pontificium decretum innititur, attinet, id quidem secundum illius tenorem extra omnem controuersiam positum est, INNOCENTIVM nouum plane ius haud voluisse constituere, sed secundum ius, quod erat, decreuisse. Quibus autem iuris veteris rationibus nixus eo, quo factum est, modo decreuerit INNOCENTIVS, non adeo expeditum est, & plures ab interpretibus afferri solent rationes, inter quas illa, quam PROSPER. FAGNANVS 1) ex HOSTIENSE laudat, quod nempe in *postulatione* sit plus de aqua quam de vino, plane ridicula est. Rectius sentire videntur illi, qui has proferunt rationes: *electionem* esse viam ordinariam, & iustitiae innitentem, ideoque fauore dignam, *postulationem* contra esse viam extraordinariam, gratia superioris indigentem, & odiosam, admittendam tamen, si duplo maiora capituli vota postulabili faueant, quia in duabus partibus potentia Capitularis s. Vniuersitatis consistat; 2) Si vero postulabilis non habeat duplo maiora, sed eligibilis ultra vniam tertiam, tunc aliquid reperiri de potentia capitulari ex parte eligentium, ideoque *electionem* hoc casu confirmandam esse. 3)

1) in *Commentar. ad Decretal.* T. I. p. 280. n. 59,

- 2) arg. l. 3. & 4. D. *quod cuiusque vniuersit. nomine.*
 3) *Glossa* ad c. 40. X de *elect.* ANACLET. REIFFENSTVEL
 c. l. lib. I. tit. 6. n. 153. VITVS PICHLER c. l. ALTE-
 SERRA c. l. p. 100. FRANCISC. SCHMIER in *Iurispr.*
can. civil. T. I. p. 37. n. 141.

§. XVII.

EXEMPLA IN GERMANIA.

Antequam vltcrius progrediamur, circumspecien-
 dum nobis est, quale ius in casibus eiusmodi concur-
 sus obuientibus in Germania obtinuerit. Duos re-
 perire potui. *Primus* contigit in Archiepiscopatu Co-
 loniensi anno 1688. In scrutinio praesentes erant Ca-
 pitulares 24., nempe 23. in persona, & 1. per procu-
 ratorem; 9. *elgebant* Ducem Bauariae IOSEPHVM
 CLEMENTEM, qui *breue eligibilitatis* impetrauerat;
 13. *postulabant* Cardinalem & Episcopum *Argentinensem*
 EGGONEM a FÜRSTENBERG, qui frustra *breue*
eligibilitatis Romae petierat; 1. *eliebat* Ducem Neoburg.
 ANTON. LVDOVICVM & 1. *eliebat* GOBERTVM
 Comitem de ASPERMONT & RECKHEIM. Vicit
electus *postulatum* iudicio Romae, quia *ultra unam ter-*
tiam votorum habuit. 1) *Alter* casus recentior est, &
 ad *Abbatiam Corbeisensem* pertinet, in qua anno 1737.,
 praesentibus in Scrutinio 25. capitularibus, 13. *postu-*
larunt L. B. de FÜRSTENBERG, 12. autem *elegerunt*
 L. B. de BOESELAGER. Pontifex, repulsa *postulatio-*
ne, *electionem* confirmavit. 2)

1) *Acta*

1) *Acta publica* ad hanc illustrem controuersiam pertinentia exhibent LONDORPIVS in *Act. publ.* T. XIII. & XIV. PFLFFINGERVS ad VITRIARIVM T. I. lib. I. tit. 14. n. 5. IVSTVS REDN in *Oper. can. pol. de electione* T. I. p. 7. seqq. Perill. IOAN. IACOB. MOSERVS im teutschen Staatsrecht T. XI. c. 38. *Causam Bauariae Ducis* ex instituto defendunt ZACH. de BONA CASA in *Consultatione super controuerso Archiepiscopatu & Electoratu Colonienfi &c.* Col. 1690. 4. REDN c. I. VITVS FICHLER in *iure canon. practice explicato* T. I. p. 31. seqq. IO. NICOL. HERTIVS in *controuersia de electione archiepiscopali Colonienfi.* Exstat in EIVS *Commentat. & Opusculorum* V. I. T. II. p. 326. seqq.

2) NELLERVS apud SCHMIDT T. 2. p. 747.

§. XVIII.

QUOT VOTA REQUIRANTVR, VT POSTVLABILIS CVM ELIGIBILI
CONCVRRENS, VICTOR SIT?

Nunc omnia praeparata sunt, vt ad controuersas quaestiones, quot instructus votis *postulabilis*, & quot votis *eligibilis*, in concursu victor sit? progredi illasque dirimere queamus; & primum de *postulabili*, deinde de *eligibili* verba sumus facturi.

In eiusmodi concursu vel duo tantum adsunt candidati, vnus *postulabilis*, & alter *eligibilis*; vel plures adsunt, ita vt *postulabilis* aut concurrat cum pluribus *eligibilibus*, aut cum pluribus diuersae qualitatis e. g. *eligibili* & *postulabili*, vel *eligibilibus* & *postulabilibus*.

In priori casu, si nempe *vnus postulabilis* cum *vno eligibili* concurrat, vnanimis omnium Canonistarum sententia eo redit, vt postulabilis tum demum victor discedat, si vota *duplo maiora absolute talia* ipsi fauent. Idque ex ratione *arithmetica* aliter statui plane non potest: nam in eiusmodi casu, si *postulabili* non fauent vota *duplo maiora*, *eligibilis* habet *ultra vnam tertiam*, & hic (supposito tamen, actum scrutinii non plane esse *inutilem*, & postulabilem saltem habere *vota maiora simpliciter talia*. vid. §. XX.) palmam fert.

In posteriori quoque casu, si in *plures* quam *duo* candidatos *diuersae qualitatis* vota disperguntur, ex *communi* Canonistarum sententia, *postulabilis* non vincit, nisi *vota duplo maiora absolute talia* ipsi faueant. Duo tamen recentiores iique insignes Canonistae, quibus praecipua laus debetur, quod hanc materiam aliorum exemplo leui brachio non attigerint, sed diligenter & studiose examinauerint, contrariam sententiam amplexi, & *vota duplo maiora respectiue talia* sufficere arbitrati sunt.

Primus eorum est PLACIDVS BÖCKHN, 1) cuius argumenta, ad alteram quoque quaestionem, in §. sequenti discutiendam, simul pertinentia, his concepta sunt verbis: *Vt mentem nostram, quamuis neminem consentientem nouerimus, libere explicemus, videtur nobis; neque semper duas tertias, comparatione ad totum Capitulum instituta pro substantia, postulationis, neque semper vnana*

*vnam talem tertiam pro valore electionis desiderari; sed
 comparisonem solum inter vota ipsorum postulantium &
 eligentium faciendam; & proin satis esse, si numerus
 certam personam postulantium sit duplo maior numero
 aliam personam eligentium, vicissim vero ad electionem
 sufficere tot vota, quae a postulantibus non excedantur
 in duplo, tametsi non constituent vnam tertiam ipsius
 Capituli. Id tamen sic intelligimus quoad priorem par-
 tem, ut postulantes iuxta regulam communem semper sal-
 tem maiorem partem quoad totum Capitulum faciant.
 Declaramus assertum per exempla. Ponas 24. habentes
 & exercentes ius suffragii: 14 (qui utique nondum duas
 tertias expleat relate ad Capitulum) postulant Titium,
 7. eligunt Caium, 3. reliqui in alium coniiciunt vota:
 hic censemus admittendam esse postulationem Titii, cum
 vota in duplo vincant electionem Caii. In casu conuerso,
 si 13. postulent Titium, 7. eligant Caium, 4. alii in
 alios vota dispergant, confirmanda erit electio Caii, quae
 quidem non facta est ab vna tertia totius Capituli, sed
 tamen duplo non exceditur a postulantibus. Ratio nostra
 est ex d. c. 40. vbi ita Pontifex Maximo Notario mandat:
 si postulantes Archiepiscopum duplo maiorem facerent
 numerum, quam 16. electores Plebani, tu vice nostra
 postulationem admittas: quod si ad faciendum duplo
 maiorem numerum simul omnes praedicti minime suf-
 ficerent, postulatione repulsa electionem Plebani aucto-
 ritate nostra confirmes. Aperte hic Pontifex compara-
 tionem inter ipsos postulantes & eligentes saltem fieri
 vult;*

vult: nec quidquam dicit, vota postulantium respectu ipsius Capituli duas tertias efficere debere. Et similiter non statuit, numerum constare debere una tertia Capituli, sed indefinite ait confirmandam electionem, si numerus postulantium non fuerit alterum tantum. Quia ergo in nostris exemplis praescriptae conditiones occurrunt, non est, ut aliam textu haud expressam nos addamus. Respondet nonnemo, esse verosimile, quod 16. vota eligentium in casu textus tertia pars fuerint, vniuersim 48. vota. Verum id prorsus diuinatorium est, nulloque in verbo fundatum: ut adeo ex coniectura tam incerta non possit certa conditio statui. Sane Pontifici nequidem constituisse de vero numero omnium, qui ad electionem s. postulationem illam concurrebant, aut ius concurrenti habebant, ex ipso textu apparet. Et hinc Pontifex cum nondum plene ea de re esset informatus, sciens saltem, 16. votis electum esse Plebanum, Maximo commisit, ut numerum ceterorum exploraret, & modo supra dicto praecederet. Non ergo supponebat pro indubitato, praecise 48. omnes fuisse, sed ignorabat adhuc, an non essent pauciores vel plures. Sin vero vel uno plures fuissent, 16. iam non erant tertia pars respectu omnium. Igitur dum iussit confirmari electionem, si pars altera duplo non esset maior, eam in illa quoque hypothesi, qua 16. non essent pars tertia, sustineri voluit. Atque hinc nec viasim ad postulationem cum electione conuenientem determinate requiruntur duae tertiae absolute tales; quod in textu etiam non dicitur. Et cum de iure alias sufficientia maiora aequae ad postulationem,

tionem, quam ad alios actus vniuersitatis, huic regulae, quo minus fieri potest, in casu excepto concurrentis electionis derogandum est, si textus excipiens id patiatur. Nos vero clare ostendimus, saluari dispositionem textus in cit. cap. 40. tametsi postulantes non ascendant ad duas tertias Capituli; cum nihilominus duplo egredi possint vota eligentium. Nec replices, nimium inde probari; quandoquidem & accidere potest, si magna votorum sit discordia, ut postulantes etiam, dum non faciunt maiora, electionem nihilominus in duplo excedant. Dicimus quippe, id Pontificem iam tacite subintellexisse, utpote iuris notissimi, si vota tamen fuerint simpliciter maiora. Atque id omnino verosimiliter praesumere, aut forte ex circumstantiis certo colligere potuit Pontifex, quod in casu sibi proposito ius voti habentes non fuerint ultra 63.: ut adeo, si postulantes Archiepiscopum duplo plures fuissent, quam 16. eligentes Plebanum, illi iam effecturi fuissent maiora relate ad omnes. ---

Alter, quem laudauimus, Canonista est GEORG. CHRISTOPH. NELLERVS 2) qui BÖCKHNIO ad stipulatur his verbis: Sufficit, quod postulantes sint maior pars Capituli diuisi, eligentes vero pars minor, quodque postulantium numerus sit duplo maior numero eligentium. Ratio est, quia cap. 40. de elect. per haec duo satisfit: nam delegatus Apostolicus ibi non iubeatur inquirere, an adsint duae tertiae totius Capituli Constantinopolitani, sed an postulantes duplo maiorem numerum

merum facerent, quam eligentes. *Casus figurari debet in tribus factionibus sic: Sunt 24. votantes, 7. eligunt, 14. postulant, 3. vota dispergunt, siue eligendo, siue postulando, diuersum. Dico, postulationem praeualere electioni; quia pro primo adsunt maiora Capituli, ut hoc censeatur postulasse; pro secundo 14. postulantes sunt duplo plures, quam 7. eligentes. Ultra nihil in iure requiritur: cumque cap. 40. cit. aliquid statuatur contra regulam de maiori parte capituli praeualente, non debet ultra expressa extendi; non est autem idem dicere: numerus postulantium debet esse duplo maior numero eligentium, & dicere: numerus postulantium debet habere duas tertias respectu totius Capituli.*

Imo NELLERVS plus defendere audet, dum ad quaestionem, ab ipso motam: *cui parti hoc casu connumerabuntur illi votantes, qui disperferunt suffragia sua, & neque illa dederunt postulato, neque electis, contendentibus inuicem, sed tertio, vni vel pluribus?* respondet: *Hi connumerabuntur maiori parti Capituli, propter regulam: quod omnes de collegio censeantur fecisse id, quod pars maior fecit, nisi protestentur contrarium tacite, vel expresse. Hi dispergentes nec tacite, nec expresse protestati sunt contrarium, quia neminem alium postularunt, vel elegerunt: ideo non manserunt neutri, sed tracti fuerunt ad partem maiorem Capituli: quemadmodum, si pars maior postulasset, minor autem post vota eligendo data, non publicasset electionem*

tionem suam contra publicatam postulationem: tunc enim pars postulantium, tanquam maior pars Capituli traxisset quoque ad se partem eorum, qui vota eligendo dederunt: ergo etiam, & a fortiori illi pauci alii, qui disperferunt vota sua, quin aliquam tertiam electionem, aut postulationem, publicarent, trahentur ad partem maiorem Capituli, ita, ut verum sit dicere: totum Capitulum postulauit, exceptis his, qui contra postulationem publicarunt electionem. Vnde, si posito in casu 13. postulassent, & vniuersim electores 24. fuissent, dissentimus a BÖCKHNIO, putante, electionem postulationi praeualere: quia, si illi 4. dispergentes connumerentur illis 13. postulantibus, erit horum numerus duplo maior, quam numerus eligentium. Nulla autem iuris ratio sinit, ut illi quatuor dispergentes maneant soli, sed regula conclusi Capitularis exigit, ut trahantur ad alterutram partem, propter quod etiam non reperitur casus iste in Corpore iuris; sed semper duae partes; quia alterutra debuit ad se trahere illos, qui nullam electionem communem fecerunt. Ecqua autem trahet? Nonne pars maior Capituli? ---

Vides arma, quibus communis impugnatur opinio. Victasne BÖCKHNIO & NELLERO dabimus manus? Absit, & defendamus potius, quantum in nobis est, communem, quae recta & proba est, sententiam.

Primo, regula generalis in negotio electionis ob-
tinet: vota non computantur respectu competitorum singu-
lorum,

lorum, sed respectu totius praesentis capituli; (§. 8.) atqui in cap. 40. contrarium neque explicitè neque implicitè est dispositum, ergo & in casu concurrentis electionis & postulationis valet. Secundo, postulatio electionem vincit, quia vis capitularis in duabus tertiis totius capituli consistere creditur, (§. 16.) ergo vota duplo maiora absolute talia esse debent. Tertio, in cap. 40. intelligi vota duplo maiora absolute talia: quod quidem temere negant Aduersarii, verum euidenter probari potest hoc modo: Duo solum aderant candidati, in quos omnium electorum vota collata erant. Hoc nemo negare potest, nisi qui contra clara verba textus disputare velit. In eiusmodi autem casu, si duo tantum candidati adsunt, vota intuitu competitoris duplo maiora sunt etiam intuitu totius praesentis capituli maiora s. absolute talia & v. v., idque ex ratione arithmetica. (§. 3. & 9.) Dum igitur Pontifex statuit: quod si postulantes duplo maiorem facerent numerum, quam 16. electores, tu vice nostra postulationem admittas --- & porro: Quod si ad faciendum duplo maiorem numerum simul NB. OMNES praedicti (postulantes) minime sufficerent --- tu, postulatione repulsa, electionem Plebani auctoritate nostra confirmes --- non alia vota duplo maiora, quam absolute talia, intelligere potuit. Concedimus, Pontificem verum numerum omnium votantium ignorasse, eumque hoc solum sciuisse, 16. suffragia fauere eligibili Plebano, latuisse vero Pontificem, quot praecise & determinate vota postulauerint Archiepiscopum. Sed

Sed quid inde? Ego sane non video, quid ex eo ad hanc controuersiam colligi possit. Ceterum ex his euidentibus est, in illo casu, qui continetur in c. 40., idem esse dicere: *numerus postulantium debet esse duplo maior numero eligentium*, aut: *numerus postulantium debet habere duas tertias respectu totius Capituli*: quod tamen NELLERVS negat. Exinde quoque patet, manifesto falsam esse conclusionem BÖCKHNII: Igitur dum iussit confirmari electionem, si pars altera duplo non esset maior; eam in illa quoque hypothesi, qua 16. electores non essent pars tertia, sustineri voluit. (Quae, qualis, quanta conclusio? Nonne postulabilis, si vota eligentium non efficiebant partem tertiam, ultra duas habebat tertias? Et nonne postulabilis tum victor erat, nequitiam vero eligibilis?) Atque hinc nec vicissim ad postulationem cum electione conuenientem determinate requiruntur duae tertiae absolute tales.--- Omnino requiruntur: nam si in casu Constantinopolitano vota postulantium non efficiebant duas suffragiorum tertias, tum sedecim eligentium vota certissime non saltem vnam tertiam, sed potius ultra vnam tertiam omnium suffragiorum constituerent; & cum Pontifex postulationem tum demum admitti voluerit, si vota duplo maiora respectu sedecim eligentium illi faueant, omnino, vt probauimus, aliter statui nequit, quam Pontificem duplo maiora absolute talia intellexisse. Quarto, posita hac, quod in cap. 40. duplo maiora absolute talia intellexerit Pontifex, indubitata & arithmetice probata veritate, prona est consequen-

sequentia, vt & in casu, quo tres pluresue adsunt candidati, *postulabilis* non aliter vincat *eligibilem*, quam votis *duplo maioribus absolute talibus* instructus. In eiusmodi enim constitutionibus, ad *ius commune* pertinentibus, *principium iuris generale* in iis latens & probasi decisionis positum separandum esse ab *hypothesi casus relati particularis* notissimum est. 3) Et cur in casu duorum candidatorum *postulabilis* demum vinceret *eligibilem* votis *duplo maioribus absolute talibus*, in casu autem trium pluriumue candidatorum votis *duplo maioribus respectiue talibus* instructus? e. g. Ex 24. votantibus 13. *postulant* Aulum, 6. *eligunt* Titium & 5. *eligunt* Tullium. In hoc casu ex Aduersariorum sententia vinceret Aulus, quia ipsi fauent vota *duplo maiora respectiue talia*. Nam quae differentia est, vtrum *postulabilis* cum vno *eligibili*, aut cum pluribus *eligibilibus*, aut cum *eligibili* & *postulabili* concurrat? cur in illo casu maiorem requiris votorum uumerum, quam in hoc? Quinto, quod ad *attractionem* partis *minoris*, quae *communem electionem* aut *postulationem* non publicauit, a NELLERO ingeniose excogitatam attinet, supra iam (§. 8.) dixi, & iterum intrepide dico, hanc *attractionem* esse lernam absurdissimarum conclusionum, in iure canonico plane incognitam & omnibus Canonistis inauditam, imo aliis principiis iuris canonici, de *mutatione votorum post publicatum scrutinium* prohibita, & de *accessu minoris partis ad maiorem* non valente, e diametro repugnantem; itaque nouum ingenii NELLERIANI

LERIANI partum numquam in iure nostro admittendum, aut tolerandum. Plura de hac *attractione* dicemus in §. 20. & 21.

Et his, quae attulimus, argumentis, *communem* sententiam de votis *duplo maioribus absolute talibus* contra Aduersariorum tela in tuto collocatam esse loco nobis equidem persuademus.

- 1) in *Commentar. in ius canon. vniuersum* lib. I. tit. 5. n. 45. seq.
- 2) in *diff. de postulatione Praelatorum* §. 3. qu. ad n. 6. apud SCHMIDT in *Thesauro* T. II. p. 739. seq.
- 3) Id quod vel sexcentis exemplis probari potest. Occurrit l. 2. C. de *rescind. vend.* & c. 11. c. 16. & 18. X. de *testam.*

§. XIX.

QUOT VOTA REQUIRANTVR, VT ELIGIBILIS CVM POSTVLABILI
CONCVRRENS PALMAM ACCIPIAT?

Restat quaestio de *eligibili*, & quot illum vota in concursu cum *postulabili* victorem constituent. *Duplex* iterum probe distinguenda est species, vtrum nempe *vnus eligibilis* cum *vno postulabili* concurrat; an *plures* adsint, ita vt *eligibilis* cum *pluribus postulabilibus*, aut cum *pluribus diuersae qualitatis* concurrat. Omnes fere hanc distinctionem negligunt, & confuse rem tractant.

In *priori* specie ex *ratione arithmetica* euidenter patet, *eligibilem* ultra *vnam tertiam* habere debere,
nec

nec illum victoriam reportare, si praecise *vna* *tertia* *votorum* *ipfi* *faueat*: quoniam hoc casu *postulabilis* *alter* *duplo* *maiora* *vota* *absolute* *talia* *habet*, ideoque *eligibilem* *vincit*: idque ipse NELLERVS agnoscit. Igitur evidens est, *Perill. GEORG. LVDOV. BOEHMERVM* 1) qui de hoc solo casu loquitur, si vnus eligibilis cum vno postulabili concurrat, male docuisse: Si pars capituli postulat aliquem, pars eligit; postulatio non praeualeat, nisi duabus tertiis suffragiorum constet: (hactenus bene) *sin* *secus*, praeualeat electio, quae vna tertia constat. --- Ergo iudice BOEHMERO vterque vincit: postulabilis quia duas tertias, & eligibilis quia vnam tertiam habet. Nam in casu duorum candidatorum, si vna pars vna praecise tertia constat, omnino necesse est, vt altera pars duabus tertiis constet. Vides ergo doctrinam BOEHMERI errore manifesto implicari. *Vir Celeberr.* quodam BARTHELII 2), quem probationis causa quoque laudauit, loco male intellecto deceptus est. In eundem errorem incidit WOLFFGANG. SCHMITT, *Monachus Fuldenfis*, nauseosus compiler pariter ac impudentissimus multis in locis plagiarius, 2†) qui ita scribit: Si vero postulatio eiusmodi concurrat cum electione, adeo vt alii ex Capitularibus eligant, alii postulent, tunc vt postulatio praeualeat, postulandus debet habere duplo maiorem numerum votorum (duas tertias vocant) quam electus. Vnde vicissim suffragia eligentium, vt ius electo tribuant, debent efficere tertiam partem suffragiorum collectim sumptorum, quae in electum & postu-

postulatum conspirant. — In eiusmodi ergo casu *utroque* vincit: *postulatus*, quia habet *duplo maiora*, & *electus*, quia habet *unam tertiam*. En contradictionem! E ZECHIO sua transcripsit auctor, hic autem, quod probe notandum, non habet: *debent efficere unam tertiam*, sed: *debent SUPERARE unam tertiam* &c.

In posteriori vero specie, si in tres aut plures candidatos vota collata sunt, ex *communi* Canonistarum sententia *eligibilis* victor est, si *ultra unam tertiam* & quidem *totius praesentis capituli* habet, non vero, si *praesente una tertia* ipsi fauet, & multo minus, si haec *una tertia* tantum *respectiue* talis est. Ita recte docent: AVG. BARBOSA, 3). ANDREAS VALLENSIS, 4) HENR. CANISIVS 5). HENR. ZOESIVS, 6) ROB. KOENIG, 7) LVDOV. ENGEL, 8) ERNR. PI-RHING, 9) VITVS PICHLER, 10) IACOB. WIE-STNER, 11) FRANCISC. SCHMALZGRVEBER, 12) ANACL. REIFFENSTVEL, 13) THOM. SCHMITZ, 14) IVST. REDN, 15) PETR. LEVRENIUS, 16) AD. IOS. GRENECK, 17) IO. IAC. MOSERVS, 18) BE-NED. OBERHAVSER, 19) ANTON. SCHMIDT, 20) & STEPHAN. RAVTENSTRAVCH, 21). Nunc vero & aduersarios lustremus, mirum quantum inter se diffidentes atque discordantes. FRANCISC. XAVER. ZECHIVS, 22) concedit quidem *vota eligentia* superare debere *tertiam partem*, sed statim addit: *suffragiorum collectim sumtorum, quae in postulatum & electum*

G

con-

conspirant. e. g. ex 20. electoribus 11. postulant & 7. eligunt. PAVLL. IOS. de RIEGGER 23) sufficere ait tertiam votorum totius capituli partem. Ex PLACIDI BÖCKHN, cuius verba in §. ant. retulimus, sententia non solum tertia praecise pars sufficit, sed & illa pars respectiue, non absolute, computanda est. WOLFFG. SCHMITT c. l. not. p. idem fere dicit: Non autem requiritur, vt in hoc casu vota minora superent vnam tertiam quoad vnum saltem votum: quia dum in cit. cap. 40. postulatio tunc demum praefertur, si suffragia postulantium duplo maiorem partem efficiunt, vnam tertiam eligentium sufficere necessum est, quando ita dispersa sunt reliqua vota, vt postulantes in duplo non excedant. — Denique Clariss. NELLERVS ita sentit: An electio, cum postulatione concurrens, debeat necessario habere vltra vnam tertiam? Respondetur. In casu quo totum capitulum reduceretur ad duas solummodo partes, vnam postulantium, alteram eligentium, hoc vtiq; necessarium erit ex ratione arithmetica: quia secus postulantes facerent numerum duplo maiorem. Sed, si esset ita diuisum Capitulum, vt postulantes non haberent eius maiora, eligentes praecise eius tertiam haberent, quaestio moueri posset. Casus esto: Capitulum constat ex 60. Canonicis, 30. postularunt Caium, 20. elegerunt Titium; 10. disperserunt vota sua. Hoc casu sentit Cl. BÖCKHN electionem praualere: eo quod postulantium numerus non sit duplo maior numero eligentium, quo ipso impleatur omne id, quod c. 40. requirit ad victoriam

riam electionis prae postulatione; cum sit in eo altum silentium de vna voce vltra vnam tertiam, imo & de ipsa tertia, sed praecise instituaturs comparatio inter postulatum & electum, & vnice quaeratur, vtrum postulantes sint duplo maiores eligentibus; sin secus, electionem confirmari. Nos sic putamus: vel decem illi, qui disperferunt vota sua, immiscent se liti, vel non: si hoc, se ipsos facient alienos, & considerabitur Capitulum, vt est reductum ad duas solas partes, & consistet in 50. Quoniam igitur hac reductione stante, solummodo considerantur 30. postulantes ad 20. eligentes; postulates vero sic non erunt in numero duplo maiori eligentibus, sequitur hoc casu eligentes habere vltra vnam tertiam Capituli reducti: & sic manebit rursus verum, quod in concursu postulationis cum electione haec debeat habere vltra vnam tertiam, minus habere non debeat. Si vero decem illi se opponant tam postulationi, quam electioni, repellatur inprimis postulatio, quia 30. huic contradicerent, & sic nimia foret contradictio & diuisio: cassabitur deinde electio, quia 40. ei contradicunt, quoad hoc causam facientes communem; & erit pars maior, imo duae partes Capituli inuitae, quibus sane Canones dari nolunt Episcopum, a factione tam exigua electum. ---

Nobis, si cordate pronuncianum est, neutra harum singularium opinionum placet, sed, quam supra explicauimus, communis sententia rectissime se habere,

bere, & per exempla a nobis in §. 17. relata extra omnem dubitationem posita videtur. In illustri enim *causa Coloniensi*, testantibus Actis, ideo confirmata est *electio*, quia *electo* fauebant suffragia *plus quam unam tertiam totius praesentis Capituli* efficientia. ZECHIVS, SCHMITTIVS & RIEGGERVS nulla protulerunt argumenta. BÖCKHNI rationes iam explosimus, nam, quae in §. 18. exposuimus argumenta, ea & hic valent. Concedimus quidem in c. 40. altum silentium esse de *una voce ultra unam tertiam*, imo & de *ipsa tertia*: si de *verbis* disputas; si autem de *re ipsa* quaeris, supra evidentissime probauimus, Pontificem non aliter voluisse *electioni* palmam deferre, quam si 16. *vota eligentium* efficiant *plus, quam unam tertiam omnium votantium*. De *verbis* non disputamus, sed de *re*. Quod deinde ad NELLERI explicationem attinet: *primo*, exemplum ab ipso propositum nequiquam tribuendum est BÖCKHNIO, & mirari satis nequeo, quod talem casum figurare potuerit *Vir* ceteroquin rei peritissimus. Etenim in illo casu, quem NELLERVS figurauit, scrutinii actus plane foret *inutilis*, quia omnino deficient *maiora capituli*, quae tamen ex ipsa NELLERI sententia alibi prolata, *simpliciter & absolute* adesse debent, vt ad *communem electionis* aut *postulationis publicationem* rite procedi queat. (vid. §. 20.) *Secundo*, ingeniosissimus NELLERVS *nouum* iterum edidit partum, nempe *reductionem capituli ad duas solas partes*, si illi, qui disperferunt *vota sua*, liti se non immiscant. *Inaudita* haec-

hactenus fuit talis *reductio*, & ipse NELLERVS alio loco 23) docuit, *maiora* vota numerari respectu capituli *ut congregatum* est. Vbinam lex existat, quae illos, qui disperferunt vota sua, & liti se non immiscent, *pro mortuis* aut *umbris* declaret? Et cur in hoc casu deferis a te quoque enixam *attractionem minoris partis* ad *maiolem*, perspicacissime NELLERE? (§. 18.)

Stat igitur immota *communis* sententia, *eligibilem* in eiusmodi concursu tum vincere, si tot ipsi suffragia fauent, *vt plus quam vnam* votorum *totius praesentis capituli tertiam* habeat. Vt *integrum vnum* votum supra tertiam partem adfit, non *praecise* requiritur, quia Pontifex in c. 40. electionem confirmari iubet, si vota *postulantium*, quorum numerus *certus* ignorabatur, *duplo maiorem* non facerent numerum quam 16. vota *eligentium*. Nimirum aliquando numerus votorum *totus* in *tres* partes *aequales* non nisi per *fractiones* diuidi potest, aliquando *sine fractionibus*. In hoc casu *eligibilis* *integrum vnum* votum *ultra vnam tertiam* habere debet; non autem in *illo*. Sumamus casum ex cap. 40., & fingamus *totum* votorum numerum fuisse 47., cuius *tertia pars* sunt $15 \frac{2}{3}$. Nunc *eligibili* fauebant 16. suffragia, ergo habebat *trientem vnium* voti *ultra tertiam partem* capituli, non vero *integrum vnum* votum excedens. Nihilominus tamen secundum clara cap. 40. verba in eo casu, si totus votorum numerus fuisset 47., *eligibilis*, cui 16. suffragia bantur,

bantur, victoriam reportasset. Conferas, quae in §. 8. de simili quaestione diximus, Ceterum ex his perspicuum est, accurate non loqui quosdam Canonistas, e. g. REIFFENSTVELIVM, REDN, PICHLERVM, dum vnum votum ultra vnam tertiam indistincte desiderant.

1) in *Princip. Iur. canon.* §. 493. edit. 3^{tae}.

2) IO. CASPAR. BARTHEL. in *Opusc. iurid.* T. II. p. 532. *Electus postulato praeseretur, etiam alias canonica votorum pluralitate destitutus, modo suffragia pro electo data vnam tertiam ipsius postulati superent: Sic si ex 30. suffragantibus postulatus 19. electus 11. suffragia numeret, potior postulato electus erit ex c. 40. Exemplum huius legimus de anno 1688: &c. — Perspicuum est, BARTHELIVM supponere casum duorum candidatorum, eumque non statuere, electionem, quae praecise vna tertia suffragiorum nititur, postulatione potiore esse.*

2†) in *Instit. iur. eccles.* lib. II. tit. 14. §. 7. (*Fuldae 1770. 4.*)

3) in *iur. eccles.* lib. I. cap. 19. n. 18.

4) in *Paratit. iur. can.* lib. I. tit. 5. §. 4.

5) in *Commentar. ad Decretal.* eod. tit. n. 3.

6) in *Comment. in ius canon.* eod. tit. n. 4.

7) in *Princ. iur. can.* eod. tit. n. 6.

8) in *Colleg. iur. can.* eod. tit. n. 6.

9) in *Iur. canon.* eod. tit. n. 18.

10) in *Iur. canon.* eod. tit. n. 10.

II) in

- 11) in *Instit. canon. eod. tit. n. 28.*
- 12) in *Iur. can. eod. tit. n. 19.*
- 13) in *Iur. canon. eod. tit. n. 154.*
- 14) in *Medulla iur. canon. p. 71.*
- 15) c. l. p. 32. n. 120.
- 16) in *Foro benefic. P. 2. qu. 202.*
- 17) in *Exam. iur. can. lib. 1. tit. 5. q. 6.*
- 18) in *teutsches Staatsrecht T. XI. c. 38. §. 154.*
- 19) in *Praelect. canon. lib. 1. tit. 5. §. 9.*
- 20) in *Instit. iur. eccles. T. I. p. 308.*
- 21) in *Instit. iur. eccles. §. 748.*
- 22) in *Hierarch. eccles. §. 223.*
- 23) in *diff. I. de Sacrae elect. processu §. 5. n. 13. apud SCHMIDT. T. II. p. 717.*

§. XX.

ACTVS SCRVTINII NON DEBET ESSE PLANE INVTILIS.

Eligibilis ergo in concursu cum postulabili gaudet praerogatiua, vt victor discedat, quamuis maiora capituli vota non habeat. Sed haec praerogatiua cum grano falis applicanda est. Quid enim, si ex 60. electoribus 30. postularint Caium, 30. elegerint Titium? aut: si ex 60. canonicis 29. postulent Caium, 21. eligant Titium, 10. eligant aut postulent vnum vel plures? Putasne in his casibus palmam accipere Titium electum, qui vtique ultra vnam tertiam suffragiorum absolute talium habet?

habet? Neutiquam vincit. Sed quae ratio? Haec est: actus scrutini nondum est *utilis & perfectus*, vt *communis capitularis electionis publicatio* peragi queat; ad hunc enim effectum requiritur, vt, *collatione votorum* instituta, *vni* candidatorum saltim *maiora absolute talia* faueant, licet *hic* victor non existat, quod in casu concursus *postulationis* cum *electione* contingere potest. Hanc thesin, de qua *generatim* nemo dubitat, (§. 8.) recte ad *concursum postulationis & electionis* applicant, &, nisi *postulabilis* vota saltem *maiora absolute talia* habeat, (nam si ipse *eligibilis* votis *maioribus absolute talibus* instructus est, ob *regulam generalem*, (§. 8.) & non ob *praerogatiuam concursus*, palmam accipit.) *eligibilem*, quantumuis suffragiis *ultra vnam tertiam* instructum, victorem non declarant antea iam laudati BÖCKHNIUS, ZECHIVS, ANTON. SCHMIDTIVS & IO. GEORG. SCHLOERIVS. 1) Vt ergo *iustus* in *eiusmodi concursu* suffragiorum numerus adfit, non solum requiritur, vt *eligibili* faueant suffragia *vnam tertiam capituli totius excedentia*, sed & desideratur, vt *concurrrens* aliquis *postulabilis* habeat vota saltem *simpliciter maiora*. Quae tamen egregia obseruatio plerosque fugit.

1) in *diff. ad Concord. German. de Electione Archi- & Episcoporum in Germania*. Mogunt. 1767. pag. 55. seq.

§. XXI.

QUANDO CONCURSUS POSTVLATIONIS CVM ELECTIONE ADSIT?

Nobilissima restat quaestio: quando nimirum vere

re dici possit, *postulationem cum electione concurrere?*
 Frustra evolvit omnes Canonistas. NELLERVS, *Vir*
eruditissimus, primus est, qui illam posuit, & sequen-
 ti modo dissolvit: *Concurrere tunc modo intelligitur*
postulatio cum electione, quando vnus postulantium,
 suo & sibi consentientium nomine, in communi pu-
 blicavit *postulationem*, & ex altera parte alius vnus
 suam electionem: non autem iam, quod vota in pro-
 tocollo scripta sint, quorundam postulantium, quorun-
 dam vero eligentium. arg. c. 7. de elect. in 6. Et ra-
 tio est ex cap. 55. X. de elect., quia sine publicatione
 communi non est electio, nec postulatio, ergo neque
 concursus vnus cum altera. Vnde inanis erat in qua-
 dam Germaniae electione, hoc seculo celebrata, scrupulus,
 malaque instructio Canoniorum illorum, qui intendebant
 postulare, aliis volentibus eligere, erantque in casu,
 quo eligentes non facere poterant maiora Capituli, po-
 stulantes vero non duas tertias. Crediderunt hi, pe-
 riculum sibi fore, & postulando, si in scrutiniiis, quae
 saepius iterabantur, vnquam darent vota postulantia:
 ideoque nulla dabant postulando, sed variando mox huic,
 mox illi, eligentes, quos tamen non intendebant serio:
 resultavit hoc modo tandem, illis non opinantibus, ele-
 ctio, postulatione in scrutinio non comparente. De-
 buissent illi vota postulantia audacter dare in quouis
 scrutinio, sed eo publicato, nec habitis duabus tertiis,
 non procedere ad publicationem communem suae po-
 stulationis: tunc non existisset concursus: & licet eli-
 gentes

gentes in numero minori existentes, suam electionem publicassent, nihil egissent, cum nec habuissent maiora Capituli, nec concurrissent cum postulatione, utpote quae nondum fuisset in mundo. --- NELLERO vnicus, quantum scio, adstipulatur Heidelbergensis Canonista ANTON. SCHMIDTIVS, 2) sed sine argumentis.

Ego vero a NELLERO iterum dissentio, quod aegre facio, idque non nisi ex grauissimis, quas habeo, rationibus. Ipse NELLERVS cum omnibus Canonistis docet, 3) *scrutinii actum, in quo obseruanda est dispositio c. 42. X. de elect., ita instituendum esse, I. vt eligantur tres scrutatores; II. vt hi scrutatores exquirant singulorum vocalium vota, eaque in scriptis redigi faciant; III. vt, exquisitis omnibus votis, illa publicentur in communi, i. e. coram vniuersis electoribus significetur, in quas personas suffragia collata fuerint, & quot cuique faueant. Recitatur nempe publice protocolum, in quod fuerunt descripta vota. Et hic actus vocatur publicatio scrutinii. III. vt, publicatione scrutinii facta, statim a scrutatoribus suscipiatur collatio votorum, & eum quidem in finem, vt appareat, vtrum actus scrutinii sit utilis, i. e. an in praesenti casu iustus adsit suffragiorum, in aliquam personam conspirantium numerus, vt illa palmam accipere possit. Omnino igitur considerari debet, vtrum omnes candidati sint eligibiles, an omnes postulabiles, an alius aliue eligibiles alius aliue postulabiles. Si, collatione instituta,*

stituta, *iustus* in *praesenti* casu (conf. §. 18. 19. & 20.) non inuenitur suffragiorum numerus, scrutiniū actus plane *inutilis* est, & *nouum* suscipitur *scrutinium*, vel *eodem*, vel *alio* die. Si vero *iustus* in *praesenti* casu reperitur suffragiorum, in aliquam personam conspirantium, numerus, ad officium *scrutatorum*, praesertim *primi*, pertinet IV. vt hac illaue formula consueta *electionem* aut *postulationem communem* s. *capitularem* publicet. Quod si *scrutatores* circa hanc *publicationem communem* peccant, vt forte illum non *publicent*, cui *iustus* votorum numerus in *praesenti* casu fauet, *eorum* est culpa, non vero *votantium*. 4) Igitur per se patet candidatos, in quos in scrutinio vota collata sunt, *omnes* post *publicatum scrutinium* in actu *collationis votorum* CONCURRERE; nisi enim hoc concedas, qua quaeso ratione suscipi posset *votorum collatio*? Atqui *Celeberr.* NELLERVS 5) ipse statuit in casu *electionis mixtae*, i. e. vbi *candidati diuersae qualitatis* adsunt, accurate obseruandam esse formam in c. 42. X. de *elect. scrutinio* praescriptam; ergo indubium quoque est, post *publicatum scrutinium*, in actu *collationis votorum* statim suscipiendo, *eligibilem* cum *postulabili* concurrere. Et haec est ratio, cur *omnes Canonistae* recentiores & antiquiores, de quaestione, a NELLERO mota, resoluenda solliciti non fuerint, putantes, eam non esse disputabilem, sed extra omnem dubitationem positam. Accedit, quod *eligentibus* vota *mutare* non liceat, *publicato scrutinio*; 6) & quamuis *postulantibus*

variandi facultas detur, quamdiu postulatio *superiori* nondum est *praesentata*, 7) id tamen ad eum praecipue pertinet casum, quando *postulatio* in actu *collationis* *votorum iustum* habuit suffragiorum numerum, & *communis postulatio* facta est. In actu quidem *scrutinii discordi* fieri plerumque solet, ut *alterius partis electio* aut *postulatio*, quam praetendit *canonicam* esse, a *scrutatore* tamen non est *publicata*, per *unum adhaerentium* *votantium* in *communem electionem* aut *postulationem* redigatur & *publicetur*, sed hoc *absolute* non esse *necessarium*, causa *illustris Colonienfis* *clarissime* probat. In illo enim *scrutinii* actu *primus scrutator postulationem communem* *publicauerat*, nulla *communi electione* vel ab ipso, vel ab *vno eligentium Capitularium* *publicata*. Urgebat quoque *omissam communem electionem FÜRSTENBERGIVS*, & *concursum postulationis cum electione* negabat *adesse*. Sed *iuste* haec *exceptio reiecta*, & *electio*, cui *iustus* in *actu collationis* *votorum* *fauit* *suffragiorum numerus*, *nihilominus* *ex capite iustitiae*, non *gratiae*, *Romae confirmata* est. 8) *Leges*, a *NELLERO* *excitatae*, *dicis gratia* *allegatae* *sunt*, & *thesin*, ab ipso *defensam*, *nequam* *probant*, ut *nemini*, qui *textus inspicit*, *obscurum esse* potest.

Duo, velut *corollaria*, *adnectimus*; *Primum*, quod *NELLERI* *cautela*, *postulantibus* *commendata*, *inanis* & *inutilis* sit, quodque *canonicos*, quos in *men-*
te

te habuit, immerito taxauerit; alterum, quod nunc
sole clarius fit, attractionem minoris partis ad maiorem,
& reductionem capituli ad duas partes, de quibus in
§. 18. & 19. pluribus dictum est, mera esse noua fi-
gmenta, ex iure canonico eliminanda.

- 1) in *diff. de postulatione Praelatorum* §. 3. n. 7. apud SCHMIDT
T. II. p. 748.
- 2) in *Instit. iur. eccles.* T. I. p. 308.
- 3) in *diff. I. de sacrae electionis processu* §. 5. n. 6. seq. apud
SCHMIDT T. II. p. 716. seqq.
- 4) PASSERINVS in *rr. de election.* c. 19. qu. 5. n. 31. seq.
- 5) apud SCHMIDT T. II. p. 746. n. 3.
- 6) c. 58. X. de *elect.*
- 7) c. 4. X. de *postul.*
- 8) Instar omnium VITVS PICHLER. in *Iure can. practice
enucleato*, p. 42. & REDN c. 1. qui causam Coloniensem
diligentissime pertractarunt, hic euoluuntur.

§. XXII.

DE ARBITRIO SUPERIORIS IN CONCURSU ELECTIONIS
ET POSTULATIONIS.

Nunc rite & ex quacunque parte enucleatam
a nobis esse doctrinam de iusto suffragiorum numero

H 3

in

in electione & postulatione canonica, praefertim vero in concursu utriusque, nobis persuademus. Vnam adhuc addere nobis liceat, quodammodo connexam, controverfiam. Quaeritur nimirum: vtrum in superioris arbitrio positum fit, in casu concursus, postulationem, quae quidem maiora capituli simpliciter talia, non autem vota duplo maiora, habet, admittere, vel electionem concurrentem, cui suffragia, plus quam vnam tertiam capituli efficientia fauent, confirmare? Affirmatiuam sententiam plures tuentur, veluti PASSERINVS, ENGELIVS, PIRHINGIVS & LAYMANNVS, aliique, quibus calculum quoque suum, quod valde miror, adiecit NELLERVS. 1) Negatiuam vero amplectuntur WUESTNERVS, KÖNIGIVS, SCHMIERIVS, REIFENSTVELIVS, BÖCKHNIUS & plures, quam quoque sententiam ex professo confirmavit IO. GEORG. SCHLOERIVS. 2)

1) in *cit. diff.* apud SCHMIDT. T. II. p. 851. seq.

2) in *cit. diff.*

§. XXIII.

VSUS INTER EVANGELICOS.

Sed quis huius tractationis, de *iusto* votorum numero in electionis negotio, *inter Evangelicos usus?* Insignis omnino, quod praeclare ostendit *Vir summus* IVST. HENN. BOEHMERVS, 1) qui, licet in ipsa de *iusto* numero suffragiorum controverfia cum reliquis

quis omnibus *Protestantibus Canonistis* plane sterilis sit, vsum tamen huius doctrinae inter *Euangelicos* egregie & solide stabilivit.

1) in *Iure eccles. Protestant.* T. I. lib. I. tit. 5.

Vnum etiamnum tibi indicatum volo L. B. In *Biblioth. iurid. LIPENIANA* refertur IO. ANDR. de BOISGAVTIER *diss. de electionis postulationisque concursu.* Argent. 1752. Quod scriptum meas vt ad manus perueniret, diligentiam, quam potui, adhibui prope omnem. Sed optatis meis adeo excidi, vt dum haec scribo, illa adhuc dissertatione caream. Quodsi amici cuiusdam verbis fides habenda est, illa meris iisque brevioribus, nullius prorsus momenti, thesibus constat. Quod ego quidem facile crediderim, cum dissertationum, quas Candidati *Galli* pro obtinendis gradibus academicis *Argentorati* ventilant, tantum non omnium, eam sortem atque conditionem esse, quilibet in *historia iurisprudentiae literaria* non plane hospes iam dudum norit.

Durch

Durch treuer Freundschaft Pflicht mit Dir genau verbunden,
 Nimmst mein empfindend Herz an Deinem Glücke Theil,
 Und heitre Freude blickt aus meinen Zügen, weil
 Ich heut Dein edles Haupt mit Lorbeern seh' umwunden.
 O welche Lust, wenn ich Dich in dem Stand erblicke,
 Den Dein Verdienst erwarb. Doch ach! es naht sich
 Zu schnell! Der Schreckens-Tag, an dem ich Bester, Dich
 Verlihren soll. So wird vom mächtigen Gesichte
 Der Freund, den es mir gab, bald wiederum entführt!
 Mein Schiebler! Lebe wohl! komm, Freund, komm bald beglückt
 In Deine Vaterstadt, wo feyerlich geschmückt
 Dein weitberühmtes Haus, durch Dich noch mehr geehret,
 Mit Sehnsucht nach Dir steht. Wann Du dann dort gekrönt
 Mit Stand, Verdienst und Ruhm, im Schoos der Freuden bist;
 Dann denk, mein Freund! an den, der Deiner nie vergißt,
 Der mit Vergnügen sich stäts zärtlich nach Dir sehnet,

Johann Philipp Hettler, M. DD.
 aus Franckfurth am Mayn.

ULB Halle
005 120 055

3

SS.

TA-306

E. 14. num. 13.

1776, 2^e

9

DISSERTATIO INAUGURALIS IURIDICA
DE

VOTIS DUPLO
MAIORIBVS

ad c. 40. X. de elect.

QVAM

EX DECRETO ET AVCTORITATE
ILLVSTRIS IURISCONSVLTORVM ORDINIS
IN ALMA LVDOVICIANA
PRAESIDE

D. IO. CHRISTOPH. KOCH

SER. HASS. LANDGR. A CONSILIIIS INTIMIS
ACAD. GIESS. PROCANCELL. ET PROF. IUR. PRIM.
COM. PAL. CAES.

PRO

SVMNIS IN VTROQVE IURE HONORIBVS
OBTINENDIS

AD D. MARTII CIOCCCLXXVI.

H. L. Q. C.

PVBLYCO EXAMINI

SVMITTIT

AVCTOR

IOANNES ANDREAS SCHIEBELER

REV. CAPIT. HAMBVRGENSIS CANONICVS

GIESSAE

apud IOH. IACOB. BRAVN acad. typogr.

P. 275.

~~376~~
375

